

Briselē, 10.9.2014.
COM(2014) 570 final

2010/0208 (COD)

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM,

ko izstrādā atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 6. punktam,

par

Padomes nostāju pirmajā lasījumā, lai pieņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu, ar ko Direktīvu 2001/18/EK groza attiecībā uz iespēju, ka dalībvalstis var ierobežot vai aizliegt ĢMO audzēšanu savā teritorijā

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM,

ko izstrādā atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 6. punktam,

par

Padomes nostāju pirmajā lasījumā, lai pieņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu, ar ko Direktīvu 2001/18/EK groza attiecībā uz iespēju, ka dalībvalstis var ierobežot vai aizliegt ĢMO audzēšanu savā teritorijā

1. PRIEKŠVĒSTURE

Datums, kad priekšlikums nosūtīts Eiropas Parlamentam un Padomei (dokuments 2010/0208 COD): 2010. gada 14. jūlijs

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinuma datums: 2010. gada 9. decembris

Eiropas Parlamenta nostājas datums (pirmais lasījums): 2011. gada 5. jūlijs

Grozītā priekšlikuma nosūtīšanas datums: [*]

Padomes nostājas pieņemšanas datums: 2014. gada 23. jūlijs

* Komisija nesagatavoja grozītu priekšlikumu, bet puda viedokli par Parlamenta grozījumiem *Komisijas paziņojumā par pasākumiem, kas veikti saistībā ar Parlamenta 2011. gada jūlija sesijā pieņemtajiem atziniem un rezolūcijām* (dokuments SP(2011)8072), ko 2011. gada 8. septembrī nosūtīja Eiropas Parlamentam.

2. KOMISIJAS PRIEKŠLIKUMA MĒRĶIS

Eiropas Savienība (ES) ir pieņēmusi visaptverošu tiesisko regulējumu par atļauju piešķiršanu tādiem produktiem, kuri satur ģenētiski modificētus organismus (ĢMO) vai iegūti no tiem. Atļaujas piešķiršanas procedūra attiecas uz ĢMO izmantošanu pārtikā un barībā, rūpniecisku apstrādi un audzēšanu un no tiem iegūtu produktu izmantošanu pārtikā un barībā.

ES atļauju piešķiršanas sistēmas mērķis ir novērst, ka ĢMO negatīvi ietekmē cilvēku un dzīvnieku veselību un vidi, vienlaikus izveidojot minēto produktu iekšējo tirgu. Divos tiesību aktos, proti, Direktīvā 2001/18/EK par ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu vidē¹ un Regulā (EK) Nr. 1829/2003 par ģenētiski modificētu pārtiku un barību², paredzēts, ka ĢMO ir vajadzīga pirmstirdzniecības atļauja. Abos tiesību aktos iekļauti zinātniski pamatoti standarti, lai novērtētu iespējamus riskus cilvēku veselībai, dzīvnieku veselībai un videi, kā arī noteiktas marķēšanas prasības.

¹ OV L 106, 17.4.2001., 1. lpp.

² OV L 268, 18.10.2003., 1. lpp.

Turklāt Regulā (EK) Nr. 1830/2003³ paredzēti noteikumi par ĢMO izsekojamību un marķēšanu un no ĢMO ražotas pārtikas un barības izsekojamību.

Padome 2009. gada martā noraidīja Komisijas priekšlikumus, kuros tā aicināja Austriju un Ungāriju atsaukt valsts drošības pasākumus, jo saskaņā ar Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (EFSA) viedokli tiem nebija atbilstoši ES tiesību aktiem vajadzīgā zinātniskā pamatojuma. Pēc tam 13 dalībvalstu grupa⁴ aicināja Komisiju sagatavot priekšlikumus, lai piešķirtu dalībvalstīm tiesības lemt par ĢMO audzēšanu⁵.

Priekšsēdētāja Ž. M. Barrozu 2009. gada septembrī izstrādātajās politiskajās pamatnostādnēs, kas bija paredzētas jaunajai Komisijai, bija atsauce uz subsidiaritātes principu ĢMO jomā kā uz tāda gadījuma piemēru, kurā ne vienmēr ir līdzsvars starp ES tiesību aktiem un vajadzību ņemt vērā atšķirības ES 27 dalībvalstīs. Saskaņā ar šīm pamatnostādnēm būtu jābūt iespējai savienot zinātniski pamatoto Eiropas Savienības atļauju piešķiršanas sistēmu ĢMO ar dalībvalstu tiesībām lemt par ĢM kultūraugu audzēšanu savā teritorijā.

Ar ierosināto regulu paredzēts īstenot šīs politiskās pamatnostādnes, nodrošinot juridisko pamatu ES tiesiskajā regulējumā par ĢMO, lai pilnvarotu dalībvalstis visā savā teritorijā vai tās daļā ierobežot vai aizliegt to ĢMO audzēšanu, kuriem piešķirtas atļaujas ES līmenī. Šo aizliegumu vai ierobežojumu pamatā ir iemesli, kas atšķiras no vides un veselības risku novērtējumā minētajiem iemesliem saskaņā ar ES atļauju piešķiršanas sistēmu.

3. KOMENTĀRI PAR PADOMES NOSTĀJU

3.1. Vispārīgi komentāri

Komisijas priekšlikums tika nosūtīts Eiropas Parlamentam un Padomei 2010. gada 14. jūlijā. Eiropas Parlaments savu nostāju pirmajā lasījumā pieņēma 2011. gada 5. jūlijā un atbalstīja galvenos Komisijas priekšlikuma mērķus, ierosinot 28 grozījumus.

Komisijas mainītais priekšlikums netika izdots. *Komisijas paziņojumā par pasākumiem, kas veikti saistībā ar Parlamenta 2011. gada jūlija sesijā pieņemtajiem atzinumiem un rezolūcijām* (dokuments SP(2011)8072), kas Eiropas Parlamentam tika nosūtīts 2011. gada 8. septembrī, Komisija norādīja, ka tā varētu pilnībā, daļēji, principā pieņemt 21 no 28 grozījumiem vai piekrist to pārstrādāšanai, jo uzskatīja, ka ar šiem grozījumiem varētu precizēt vai uzlabot Komisijas priekšlikumu un tie atbilst tā vispārējiem mērķiem.

Pirms un pēc Eiropas Parlamenta nostājas pieņemšanas pirmajā lasījumā Padomē notika sarunas, lai vienotos par kopēju nostāju. Sarunas noslēdza 2014. gada 12. jūnijā Vides padomē ar kvalificētu balsu vairākumu pieņemta politiska vienošanās, uz kuras pamata 2014. gada 23. jūlijā tika noteikta Padomes kopējā nostāja.

Komisija uzskata, ka Padomes kopējā nostāja atbilst Komisijas priekšlikuma sākotnējiem mērķiem. Lai gan dažos aspektos kopējā nostāja atšķiras no Komisijas priekšlikuma, Komisija ir apmierināta, ka tā ietver visus tos jautājumus, kurus Komisija uzskatīja par būtiskiem, pieņemot savu priekšlikumu.

³ OV L 268, 18.10.2003., 24. lpp.

⁴ AT, BG, IE, EL, CY, LV, LT, HU, LU, MT, NL, PL un SI.

⁵ Attiecīgas diskusijas notika Padomes 2009. gada 2. marta, 23. marta un 25. jūnija sanāksmēs.

3.2. Eiropas Parlamenta grozījumi, kurus Komisija pieņēma un Padome pilnībā, daļēji vai principā iekļāva nostājas pirmajā lasījumā

- **Apsvērumi**

Komisija pieņem **2. grozījumu**, kurā izskaidroti *atsevišķi aspekti ES harmonizētajā vides riska novērtējumā*, ko nosaka Direktīva 2001/18/EK. Padomes kopējā nostājā šis grozījums daļēji iekļauts grozītajā **2. apsvērumā**, norādot vispārēju atsauci uz II pielikumu Direktīvā 2001/18/EK.

Komisija pieņem 11. grozījumu, kurā norādīts, ka *ir nozīmīgi, lai dalībvalstu lēmumi par ĢMO audzēšanas ierobežošanu vai aizliegšanu nekavētu biotehnoloģisko pētījumu* veikšanu. Šis grozījums pilnībā iekļauts Padomes kopējās nostājas 15. apsvērumā.

44. grozījumā iekļauts *aicinājums pieņemt atjauninātas vides riska novērtējuma pamatnostādnes*, ņemot vērā 2008. gada 4. decembra Vides padomes secinājumus. Tajā norādīts, ka šādu pamatnostādņu pamatā vajadzētu būt ne tikai būtiskas ekvivalences principam vai salīdzinošā nekaitīguma novērtējuma jēdzienam. Šo grozījuma daļu var pieņemt jaunā formulējumā, precizējot, ka vides riska novērtējuma juridiskā atsaucē joprojām ir II pielikums Direktīvā 2001/18/EK, šādā redakcijā “ĢMO pazīmju salīdzinājums ar nemodificētu organismu pazīmēm atbilstīgos izplatīšanas un lietošanas apstākļos palīdz identificēt konkrētu iespējamo kaitīgo ietekmi, ko izraisa ģenētiskā modifikācija”. Vides riska novērtējumā ir pamatoti ņemt vērā iepriekšējās zināšanas un pieredzi un izmantot piemērotu komparatoru, lai konstatētu ar ĢM augu saistītās atšķirības uzņēmējvidē(-ēs). Turklāt riska novērtējuma norādījumos, kas izstrādāti saskaņā ar 2012. gada Kartahenas protokolu par bioloģisko drošību, ievērota EFSA atbilstoša pieeja, t. i., pakāpenisks novērtējums, izvērtējot katru atsevišķo gadījumu, izmantojot salīdzinošo analīzi un iekļaujot tās pašas septiņas riska jomas. Padomes kopējā nostājā šī 44. grozījuma daļa daļēji iekļauta grozījumu direktīvas jaunajā **2. pantā**, kurā Komisijai noteikta prasība ziņot par panākumiem, kas gūti virzībā uz normatīva statusa piešķiršanu EFSA 2010. gada pastiprinātajiem norādījumiem par ĢM augu vides riska novērtējumu.

- **Indikatīvs tādu iemeslu saraksts, kas var attaisnot atteikuma pasākumus**

Novērtējums par iespējamo risku cilvēku veselībai, dzīvnieku veselībai un videi, ko izraisa apzināta ĢMO izplatīšana, ir pilnībā harmonizēts II pielikumā Direktīvā 2001/18/EK. ĢMO novērtējums attiecībā uz audzēšanu ietver visas iespējamās vides riska jomas visā ES teritorijā, tostarp reģionālajā un vietējā līmenī. Piemēram, tajā ņem vērā ĢM gadījuma noturību un invazitāti, iespēju krustoties ar vietējiem kultivētajiem vai savvaļas augiem, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un pastāvošo zinātnisko nenoteiktību. Atļauju attiecībā uz ĢMO izsniedz tikai tad, ja riska novērtējumā, it īpaši pēc minēto aspektu izvērtēšanas, secināts, ka ĢMO ir nekaitīgs cilvēku un dzīvnieku veselībai un videi.

Komisijas priekšlikumā paredzēts, ka dalībvalstu pasākumiem, ar kuriem ierobežo vai aizliedz ĢMO audzēšanu, atsaucoties uz minēto priekšlikumu (t. s. “atteikuma pasākumi”), ir nepieciešams iemesls, kas nav saistīts ar novērtējumu par negatīvu ietekmi uz cilvēku un dzīvnieku veselību un vidi, ko varētu radīt ĢMO apzināta izplatīšana vai laišana tirgū. Tāpēc Komisija var

pieņemt **5., 8., 10., 41. un 47. grozījumu** jaunā formulējumā, lai precizētu, ka iemesls, ko dalībvalstis norāda atteikuma pasākumu attaisnošanai, nav pretrunā ar ES vides riska novērtējumu. Padomes kopējās nostājas grozītajā **10. un 11. apsvērumā**, kā arī jaunā **26.b panta 3. punktā** sniegta jauna definīcija ar vidi saistītam iemeslam, kas nodrošina, ka dalībvalsts līmenī nav pretrunas ar ES riska novērtējumu: “vides politikas mērķi, kas ir atšķirīgi no elementiem, kuri izvērtēti saskaņā ar Direktīvu 2001/18/EK un Regulu (EK) Nr. 1829/2003”. Komisija uzskata, ka Padomes piedāvātā redakcija atbilst priekšlikuma mērķim. Turklāt Komisija var pieņemt iemeslus, kas nav saistīti ar vides aspektiem, ko piedāvā Eiropas Parlaments vai Padome, jo pēc būtības tie lielā mērā ir līdzīgi.

- ***Citas izmaiņas jaunajā 26.b pantā, kas ierosināts grozītajā direktīvā***

Komisija piekrīt Eiropas Parlamentam, ka ir svarīgi uzņēmējiem (tostarp audzētājiem) laikus nodrošināt ***nepieciešamo informāciju par ierobežojumu vai aizliegumu*** attiecībā uz ĢMO audzēšanu dalībvalsts teritorijā un dot viņiem pietiekamu laiku pielāgoties un pabeigt esošo audzēšanas sezonu, ja pasākumi attiecas uz ĢMO, kuriem Savienības līmenī atļauja jau ir piešķirta (**7., 17. un 43. grozījums**). Padomes kopējā nostājā šo grozījumu noteikumi iekļauti grozītās direktīvas jaunajā **21. apsvērumā** un jaunā **26.b panta 4. un 5. punktā un 26.c panta 3. un 5. punktā** (izņemot informācijas sniegšanas pienākumu attiecībā uz audzētājiem).

Komisija pieņem konkrēto norādi, ka ir būtiski nodrošināt dalībvalsts pasākumu atbilstību ***proporcionalitātes principam*** (**20. grozījums**). Šo grozījumu Padome ir pilnībā iekļāvusi grozītās direktīvas jaunajā **13. apsvērumā** un jaunā **26.b panta 3. punktā**.

- ***Izmaiņas citos Direktīvas 2001/18/EK pantos***

Komisija pieņem **26. grozījumu** attiecībā uz ***regulas stāšanos spēkā***. Padomes kopējā nostājā šis grozījums ir pilnībā iekļauts grozījumu direktīvas jaunajā **3. pantā**.

3.3. Eiropas Parlamenta grozījumi, kurus Komisija noraidīja un Padome pilnībā, daļēji vai principā iekļāva nostājas pirmajā lasījumā

- ***Citas izmaiņas Direktīvas 2001/18/EK pantos***

Komisija nepieņem **12. grozījumu**, ar kuru maina 22. pantu Direktīvā 2001/18/EK par ***brīvu apriti***, jo priekšlikums dos dalībvalstīm atļauju ierobežot vienīgi ĢMO audzēšanu savā teritorijā, nevis ĢMO vai parasto sēklu, pārtikas un barības tirdzniecību vai importu. Tomēr Komisija atzīst nepieciešamību skaidri norādīt, ka priekšlikums neietekmē iekšējā tirgus darbību. Tāpēc tā pieņem Padomes mainīto **13. un 18. apsvēruma** un jaunā **26.b panta 9. punkta un 26.c panta 6. punkta** redakciju grozītajā direktīvā par atļauto ĢMO brīvu apriti un importu un lietošanu visās dalībvalstīs, kas neierobežo un neaizliedz ĢMO audzēšanu, un jauno **20. apsvērumu** par parasto sēklu, augu pavairošanas materiāla un ievāktā produkta brīvu apriti.

3.4. Eiropas Parlamenta grozījumi, kurus Komisija pilnībā, daļēji vai principā pieņēma, bet kurus Padome neiekļāva nostājas pirmajā lasījumā

- ***Apsvērumi***

Pieņemts **4. grozījums** par ***pētījumu rezultātu apkopošanas*** nozīmi.

Komisija pieņem **44. grozījuma** noteikumus par *plaša zinātnisko organizāciju tīkla* izveidi un par *neatkarīgiem pētījumiem* par iespējamo risku, ko izraisa ĢMO apzināta izplatīšana vai laišana tirgū.

- ***Izmaiņas jaunajā 26.b pantā, kas ierosināts grozītajā direktīvā***

Var pieņemt **40. grozījumu**, kurā precizēta *nepieciešamība izvērtēt katru atsevišķo gadījumu* pirms dalībvalsts pasākumu pieņemšanas.

Var pieņemt **42. grozījumu**, kurā noteikta prasība dalībvalsts pasākumiem veikt *iepriekšēju neatkarīgu izmaksu un ieguvumu analīzi*, ņemot vērā alternatīvas.

Var pieņemt **19. grozījumu**, kas nosaka prasību dalībvalsts pasākumiem nodrošināt *iepriekšēju sabiedrisko apspriešanu* vismaz 30 dienu garumā.

Tomēr Komisija uzskata, ka minētie trīs grozījumi būtu jāpārskata, ņemot vērā Padomes kopējo nostāju, kurā ierosināts regulu pārveidot par direktīvu, dodot dalībvalstīm iespēju izvēlēties formas un metodes.

- ***Izmaiņas citos Direktīvas 2001/18/EK pantos***

Komisija principā pieņem Direktīvas 26.a panta izmaiņas (**6. un 14. grozījums**), nosakot dalībvalstīm pienākumu īstenot *līdzāspastāvēšanas pasākumus*, lai nepieļautu ĢMO klātbūtni savā teritorijā un kaimiņos esošo dalībvalstu pierobežas zonās, lai gan pašreizējie tiesību akti nenosaka pienākumus šajā jomā. Var pieņemt arī **9. grozījumu**, uzsverot, cik nozīmīgi ir efektīvi *pasākumi pārrobežu invāzijas novēršanai*. Padomes kopējā nostājā arī ir noteikti līdzāspastāvēšanas pasākumi, jaunajā **22. apsvērumā** iekļaujot norādi uz Komisijas 2010. gada 13. jūlija Rekomendāciju, kurā dalībvalstīm sniegti nesaistoši norādījumi par līdzāspastāvēšanas pasākumu izstrādi, tostarp pierobežas zonās. Komisija pieņem šo redakciju, jo tajā ir atspoguļoti pašreizējie tiesību akti un dalībvalstu atšķirīgā nostāja šajā jautājumā. Komisija konstatē, ka direktīvas 25. panta izmaiņas, kas veiktas, norādot, cik svarīgi ir *nodrošināt sēklu materiāla pieejamību neatkarīgiem pētījumiem*, nav saistītas ar priekšlikuma mērķiem (**13. grozījums**). Tomēr Komisija principā pieņem šo grozījumu, ja tiek nodrošināta tā atbilstība tiesību akta juridiskajam pamatam.

3.5. Eiropas Parlamenta grozījumi, kurus Komisija noraidīja un kurus Padome neieklāva nostājas pirmajā lasījumā

- ***Juridiskais pamats***

Komisija uzskata, ka priekšlikuma pamatā jābūt LESD 114. pantam, ņemot vērā, ka tiek grozīta Direktīva 2001/18/EK, kuras pamatā arī ir LESD 114. pants, un ka tās mērķis ir iekšējā tirgus optimālāka darbība, nodrošinot vides aizsardzību saskaņā ar LESD 114. panta 2. punktu. Arī tad, ja tiktu pieņemts Eiropas Parlamenta ierosinātais **8. un 47. grozījums**, ar kuru noteiktu iespēju aizliegt audzēšanu, izmantojot ar vidi saistītus iemeslus, priekšlikuma un grozītās direktīvas centrā joprojām ir iekšējā tirgus netraucēta darbība. Tāpēc Komisija nepieņem **1. grozījumu**.

- ***Apsvērumi***

Komisijas priekšlikuma mērķis ir *ļaut dalībvalstīm noteikt ierobežojumus vai aizliegumus, izmantojot iemeslus, kuri nav saistīti* ar ES vides riska novērtējumā noteiktajiem riska veidiem. Piesardzības princips jāņem vērā

Direktīvas 2001/18/EK īstenošanā (saskaņā ar direktīvas 8. apsvērumu), bet tas nav būtisks attiecībā uz ierosināto regulu. Tāpēc Komisija nepieņem **46. grozījumu**.

- ***Izmaiņas jaunajā 26.b pantā, kas ierosināts grozītajā direktīvā***

51. grozījums attiecas uz *dalībvalstu reģioniem doto iespēju noteikt ierobežojumus vai aizliegumus* savā teritorijā. Šis aspekts attiecas uz kompetenču sadalījumu starp dalībvalsts centrālo un reģionālo vai vietējo pārvaldi, kas ir konstitucionālajās tiesībās regulēts jautājums, kurā ES tiesības nevar iejaukties. Tāpēc Komisija nepieņem šo grozījumu.

Ar **22. grozījumu dalībvalstu pasākumu ilgumam noteikts piecu gadu ierobežojums** — ņemot vērā, ka saskaņā ar ES tiesību aktiem izsniegtas ĢMO atļaujas termiņš ir 10 gadi, šis ierobežojums neatbilst priekšlikuma mērķim, t. i., piedāvāt dalībvalstīm iespējami lielāku brīvību juridiski pamatotos risinājumos, ar kuriem ierobežo vai aizliedz ĢMO audzēšanu, kā arī faktam, ka šo pasākumu pamatā ir sabiedrības intereses, kas piecu gadu laikā var palikt nemainīgas. Tāpēc Komisija nepieņem šo grozījumu.

Ar **23. grozījumu dzēsts vārds “pamatots” attiecībā uz dalībvalstu pieņemtajiem pasākumiem**. Komisija nepieņem šo labojumu, jo ierobežojumiem vai aizliegumiem jābūt labi pamatotiem un attaisnotiem, ņemot vērā apstākļus attiecīgajā dalībvalstī.

- ***Jauna panta iekļaušana Direktīvā 2001/18/EK***

24. grozījums, ar kuru Direktīvā 2001/18/EK iekļauj jaunu pantu par *atbildības prasībām*, nav tieši saistīts ar priekšlikuma mērķi. Komisija vēlētos atgādināt, ka ĢMO jautājumus regulē Direktīva 2004/35/EK par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atļidzināšanu⁶. Šajā direktīvā ir pienācīgi ievērots princips “piesārņotājs maksā”, kas norādīts Līgumā un kas atbilst ilgtspējīgas attīstības principam. Saskaņā ar pašlaik spēkā esošajiem ES tiesību aktiem atbildības un kompensācijas jautājumi, ņemot vērā 26.a panta regulējumu Direktīvā 2001/18/EK (t. i., lauksaimnieku un uzņēmēju ekonomiskie zaudējumi, kurus izraisa ĢMO netīša klātbūtne citos produktos), ir dalībvalstu kompetencē, kā norādīts Komisijas 2010. gada 13. jūlija Rekomendācijā par pamatnostādņēm, kas paredzētas dalībvalsts līdzaspastāvēšanas pasākumu izstrādei, lai izvairītos no netīšas ĢMO klātbūtnes. Lai gan atsevišķos gadījumos ES tiesību aktos ir iekļauti noteikumi attiecībā uz finansiālo atbildību un finansiālām kompensācijām konkrētās ar līgumu darbību saistītās jomās, šie jautājumi ES tiesību aktos parasti nav regulēti, ņemot vērā subsidiaritātes principu un ņemot vērā ievērojamās atšķirības dalībvalstu civillikumos un krimināllikumos. Komisija atbalsta dalībvalstu pasākumus, lai ieviestu kompensāciju sistēmas attiecībā uz ekonomiskiem zaudējumiem, kurus izraisa nejauša atļautu ĢMO klātbūtne. Tomēr pašreizējais grozījuma formulējums jāprecizē, jo, tā kā tajā ir sajaukti kopā atbildības un kompensācijas jautājumi, šādā formā to nevar pieņemt.

3.6. Padomes ieviestie jaunie noteikumi

- ***Direktīva regulas vietā***

⁶ Skatīt 11. punktu Direktīvas 2004/35/EK III pielikumā.

Padomes kopējā nostājā ierosinātā regula pārveidota par direktīvu, piemērojot formālā paralēlisma juridisko principu. Komisija norāda, ka priekšlikums ir netipisks tiesību akts, kas trešām personām nenosaka tiešus pienākumus (kā to parasti nosaka regula), kā arī neparedz rezultātu, kas dalībvalstīm būtu jāsasniedz (kā to parasti nosaka direktīva); tas tikai paredz dalībvalstīm, ja tās vēlas, iespēju rīkoties. Šajos apstākļos Komisija uzskata, ka formālā paralēlisma principa piemērošana, t. i., Direktīvas 2001/18/EK mainīšana ar direktīvu, ir pieņemama.

- ***Piemērošanas ģeogrāfiskās darbības jomas ierobežojums (1. posms)***

Padomes kopējā nostājā ir noteikta divu secīgu posmu kārtība, kas dalībvalstij ļauj ierobežot vai aizliegt ĢMO audzēšanu.

Pirmkārt, saskaņā ar Padomes kopējo nostāju grozītās direktīvas **jaunā 26.b panta 1. un 2. punktā** noteikts, ka dalībvalstis, kas vēlas ierobežot vai aizliegt ĢMO audzēšanu visā savā teritorijā vai tās daļā, ar Komisijas starpniecību var lūgt pieteikuma iesniedzējam izslēgt attiecīgās dalībvalsts teritoriju no pieteikuma darbības jomas attiecībā uz audzēšanu (t. s. 1. posms). Otrkārt, saskaņā ar Padomes kopējo nostāju grozītās direktīvas **jaunā 26.b panta 3. punktā** noteikts, ka situācijā, kurā 1. posma laikā saņemts pieteikuma iesniedzēja atteikums, dalībvalstis ir tiesīgas pieņemt pasākumus, ar kuriem pēc atļaujas piešķiršanas tiktu ierobežota vai aizliegta attiecīgā ĢMO audzēšana (t. s. 2. posms jeb “atteikuma pasākumi”), ņemot vērā iemeslus, kas nav saistīti ar vides riska novērtējumu, saskaņā ar sākotnējo priekšlikumu.

Komisija pieņem Padomes kopējā nostājā paredzēto kārtību, kuru veido divi secīgi posmi (laikā, kad pieteikuma iesniedzējs nosaka pieteikuma darbības jomu, un pēc ĢMO atļaujas piešķiršanas), lai dalībvalstis varētu ierobežot vai aizliegt ĢMO audzēšanu, jo tā paplašina pieejamos rīkus, lai ierobežotu vai aizliegtu ĢMO audzēšanu, un saglabā dalībvalstu tiesības lemt par ĢMO audzēšanu, pamatojoties uz sabiedrības interesēm neatkarīgi no pieteikuma iesniedzēja vai atļaujas turētāja nostājas. Turklāt termiņš, kas noteikts 1. posmā paredzētā ģeogrāfiskās darbības jomas ierobežojuma pieprasījuma īstenošanai (ne vēlāk kā 30 dienas pēc EFSA zinātniskā atzinuma), dalībvalstij piešķir pietiekamu laiku, lai izlemtu, vai tā vēlas izmantot šo iespēju, jo pieprasījumu var īstenot brīdī, kamēr tiek veikts EFSA riska novērtējums, kuram var būt nepieciešami vairāki mēneši vai gadi.

- ***Atteikuma pasākumi — procedūras, kas jāievēro pirms pieņemšanas***

Padomes kopējā nostājā grozītās direktīvas jaunā **26.b panta 4. punktā** noteikts, ka dalībvalstis, kas paredzējušas pieņemt atteikuma pasākumu(-us) pēc atļaujas piešķiršanas (2. posms), par šī(-o) pasākuma(-u) projektu vispirms paziņo Komisijai, kas 75 dienu laikā var sniegt jebkādus komentārus, kurus tā uzskata par piemērotiem. Šajā laikposmā attiecīgā dalībvalsts atturas no minētā(-o) pasākuma(-u) pieņemšanas un īstenošanas. Pēc 75 dienu nogaidīšanas termiņa attiecīgā dalībvalsts var pieņemt pasākumus vai nu to sākotnēji ierosinātajā formā, vai arī ar grozījumiem, lai ņemtu vērā no Komisijas saņemtos komentārus. Komisija pieņem šo Padomes kopējā nostājā iekļauto grozījumu, kas atbilst Komisijas ierosinātajai pieejai.

- ***2 gadu termiņš atteikuma pasākumu pieņemšanai***

Padomes kopējā nostājā grozītās direktīvas **grozītajā 14. apsvērumā un jaunā 26.b panta 4. punktā** noteikts, ka dalībvalstis pieņem atteikuma pasākumus ne vēlāk kā divus gadus pēc tam, kad ir sniegta piekrišana/atļauja attiecībā uz ĢMO. Komisija pieņem šo noteikumu, kura mērķis ir uzņēmējiem (tostarp lauksaimniekiem) nodrošināt dalībvalstu pieņemto atteikuma pasākumu lielāku pārskatāmību un paredzamību.

- ***Pārejas pasākumi***

Padomes kopējā nostājā grozītās direktīvas **21. apsvērumā un jaunajā 26.c pantā** noteikts sešu mēnešu pārejas pasākums, kas dalībvalstīm dod iespēju piemērot direktīvas noteikumus ĢMO, kuriem atļauja ir izsniegta pirms šīs direktīvas stāšanās spēkā (kukurūza MON 810) vai ar kuriem saistītā pieteikuma procedūra konkrētajā brīdī ir beigu posmā. Komisija pieņem šo noteikumu, jo tas ir nepieciešams 1. un 2. posma sasaistes kontekstā: 1) nav iespējams īstenot 2. posmu, ja nav izmantots 1. posms, un 2) 1. posmu var īstenot tikai tad, ja pieteikuma izskatīšana turpinās noteiktu laiku.

Padomes kopējā nostāja paredz arī to, ka pārejas pasākumi neliedz audzēt jebkura atļauta ĢMO sēklas un augu pavairošanas materiālu, kas ir likumīgi iestādīts pirms ĢMO audzēšanas ierobežojuma vai aizlieguma. Komisija atbalsta šo noteikumu, kas nodrošina tiesisko palāvību lauksaimniekiem, kas attiecīgos ĢMO iestādīja un ražu novāca pirms audzēšanas ierobežojuma vai aizlieguma pasākumu piemērošanas.

- ***Dalībvalsts iespēja mainīt nostāju attiecībā uz ĢMO audzēšanu atļaujas derīguma termiņa laikā***

Padomes kopējā nostājā grozītās direktīvas jaunā **26.b panta 5. un 7. punktā** noteikts, ka pēc atļaujas piešķiršanas un ne ātrāk kā divus gadus pēc tam, kad ir sniegta atļauja, dalībvalsts var (atkārtoti) ierosināt 1. un 2. posma procedūru, lai īstenotu vai pagarinātu audzēšanas aizliegumu visā attiecīgās dalībvalsts teritorijā vai tās daļā, ja to pamato jauni objektīvi apstākļi. Padomes kopējā nostājā arī noteikts, ka šī dalībvalstīm dotā iespēja “neietekmē tādu atļautu ĢMO sēklu un augu pavairošanas materiālu audzēšanu, kas ir likumīgi iestādīti pirms šo izmaiņu pieņemšanas”.

Padomes kopējā nostājā grozītās direktīvas jaunā **26.b panta 6. un 7. punktā** noteikts arī tas, ka dalībvalsts, kas vēlas visu tās teritoriju vai daļu no tās no jauna iekļaut ĢMO atļaujas ģeogrāfiskās darbības jomā, rīkojas atbilstoši vienkāršotai procedūrai.

Komisija pieņem šos jaunos noteikumus, jo tie paplašina dalībvalstu iespējas ierobežot vai aizliegt ĢMO audzēšanu, aizsargājot to lauksaimnieku tiesības, kas ĢMO likumīgi iestādījuši pirms aizlieguma.

- ***Ziņošanas pienākums***

Padomes kopējā nostājā grozītās direktīvas jaunajā **2. pantā** noteikts, ka “ne vēlāk kā četrus gadus pēc direktīvas stāšanās spēkā Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par to, kā dalībvalstis izmanto šo direktīvu, tostarp par to noteikumu efektivitāti, kas dalībvalstīm dod iespēju ierobežot vai aizliegt ĢMO audzēšanu visā to teritorijā vai teritorijas daļā, un par iekšējā tirgus netraucētu darbību. Ziņojumam var pievienot jebkādas tiesību aktu priekšlikumus, kurus Komisija uzskata par piemērotiem. Komisija ziņo arī par

panākumiem, kas gūti virzībā uz normatīva statusa piešķiršanu *EFSA* 2010. gada pastiprinātajiem norādījumiem par ģenētiski modificētu augu vides riska novērtējumu”. Komisija pieņem šo grozījumu Padomes kopējā nostājā.

4. SECINĀJUMS

Komisija uzskata, ka kopējā nostājā, ko Padome ar kvalificētu balsu vairākumu pieņēma 2014. gada 23. jūlijā, atspoguļoti Komisijas priekšlikuma sākotnējie mērķi un ņemtas vērā daudzas Eiropas Parlamenta norādītās problēmas.

Ņemot vērā izklāstīto pamatojumu, Komisija pieņem Padomes kopējo nostāju.